

Український державний університет залізничного транспорту

Затверджено
рішенням вченої ради
економічного факультету
прот. № 1 від «18» вересня 2023 р.

Рекомендовано
на засіданні кафедри економіки та
управління виробничим і комерційним
бізнесом
прот. № 1 від «18» вересня 2023 р.

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ
**ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В
СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ**

освітній рівень третій (доктор філософії)

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 051 Економіка

Час та аудиторія проведення занять: Згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

1. Команда викладачів:

Лектор:

Дикань Володимир Леонідович (доктор економічних наук, професор),

Контакти: +38 (057) 730-10-96, e-mail: dykan_vl@kart.edu.ua

Години прийому та консультації: середа - четвер з 13.00-14.00

Розміщення кафедри: місто Харків, майдан Фейсбаха, 7, 3 корпус, 5 поверх, 500 б аудиторія.

Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://metod.kart.edu.ua>

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ

курс си́лабус

Лекції: згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>
Аудиторія: згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

Команда викладачів:

Лектор: Дикань Володимир Леонідович

Контакти: dykan_vl@kart.edu.ua

Години прийому та консультацій: згідно з графіком консультацій

На сьогоднішній день одним із ключових факторів розвитку сучасного суспільства стали процеси глобалізації економіки, які зумовили зростання взаємозалежності країн і призвели до трансформації світової системи економічного порядку. Глобалізаційні процеси в сучасній економіці мають складний та суперечливий характер. З одного боку, процеси глобалізації спрощують рух товарів і капіталу, стимулюють розширення масштабів економічної співпраці суб'єктів господарювання, полегшують доступ країн до інновацій, сприяючи їх дифузії, сприяють інтенсифікації процесів міграції та підвищенню рівня життя населення. А з іншого – глобалізаційні процеси породжують ще більше зростання «розриву» між розвинутими країн та іншим світом за рівнем їх соціально-економічного розвитку, зумовлюючи закріплення в останніх моделі периферійних економік та їх експансію транснаціональним капіталом.

Для України, як суверенної держави, що має геостратегічні позиції на карті міжнародних транспортно-торговельних маршрутів, на сьогоднішній день найскладнішим питанням є пошук дієвих механізмів розвитку співпраці з глобальним світом, що тим самим дозволить їй прискорити процеси інтеграції в глобальний простір і реалізувати власну геополітичну стратегію розвитку, зайняти провідне місце на світових ринках.

Курс має на меті сформувати та розвинути у аспірантів такі загальні (ЗК), фахові компетентності (ФК) та результат навчання (РН):

ЗК01 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК03 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК07 Знання та глибоке розуміння предметної області, розуміння професійної та наукової діяльності

ФК02 Здатність аналізувати та прогнозувати мікро- та макроекономічні процеси на основі використання сучасних теоретико-методологічних підходів та інструментарію економічного аналізу

ФК05 Здатність визначати та критично оцінювати ключові тренди соціально-економічного розвитку та застосовувати їх для формування нових моделей економічних систем і процесів

ФК09 Здатність виявляти нові перспективні напрями досліджень, проводити самостійні дослідження щодо вирішення комплексних соціально-економічних проблем, презентувати результати досліджень у вигляді завершених наукових праць

РН01. Формування системного наукового світогляду, оволодіння сучасними теоріями і концепціями у галузі науково-дослідницької та/або економічної діяльності і на межі предметних галузей знань.

РН03. Демонструвати навички самостійного виконання наукового дослідження, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток та навчання інших.

РН05. Проводити критичний аналіз, узагальнювати результати наукових досліджень, формулювати та обґрунтовувати висновки і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань у галузі економіки.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо Вас цікавить природа виникнення та механізми розвитку глобальних процесів у сучасній економіці, ви бажаєте ознайомитися з концепціями глобалістики, історією становлення та регуляторними механізмами глобальної економіки, вивчити особливості функціонування сучасних глобальних ринків та стратегії глобального конкурентного лідерства ТНК, тоді вам просто обов'язково варто пройти цей курс!

Курс «Глобалізаційні процеси в сучасній економіці» спрямований на формування у аспірантів розгорнутого уявлення щодо природи, історії виникнення та сучасних закономірностей розвитку глобалізаційних процесів у економіці, а також формування вмінь і навичок з оцінювання та виявлення трендів глобального економічного розвитку, оцінювання секторально-галузевої структури глобальної економіки.

У результаті вивчення курсу «Глобалізаційні процеси в сучасній економіці» ви навчитесь аналізувати закономірностей протікання глобальних трансформацій у світовій економіці; володітимете навичками вирішення задач і технікою системного аналізу глобалізаційних процесів у сучасній економіці, а також оволодієте навиками та вміннями самостійного виконання наукового дослідження, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, оцінювання результатів автономної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток та навчання інших; опануєте навиками відображення результатів наукових досліджень у наукових статтях,

опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз, навчитесь проводити критичний аналіз, узагальнювати результати наукових досліджень, формулювати та обґрунтовувати висновки і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань у галузі економіки.

Від здобувачів очікується: базове розуміння економіки, а також обізнаність в питаннях менеджменту і економічного аналізу.

Викладач і його колеги будуть готові надати будь-яку допомогу з деякими з найбільш складних аспектів курсу електронною поштою, на форумі і особисто – у робочий час.

Організація навчання

Цей курс, який вивчається протягом трьох семестрів (1 рік навчання – II семестр, 2 рік навчання – I і II семестр), дає аспірантам глибоке розуміння основ виникнення і розвитку глобалізаційних трансформацій у сучасній економіці.

Кількість кредитів ECTS – 5.

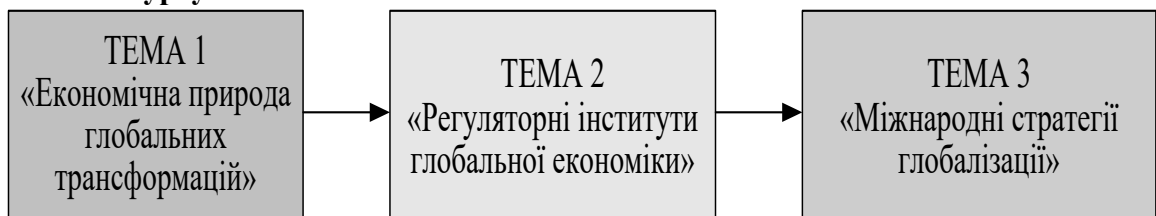
Лекції – 6 годин.

Практики – 30 годин.

Самостійна робота – 114 годин.

Курс супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. Аспіранти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії та розроблення індивідуальних завдань.

Теми курсу

«Глобалізаційні процеси в сучасній економіці» / схема курсу

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Запрошені лектори	
	Довідковий матеріал	
	Презентації	
	Обговорення в аудиторії	
	Групові завдання	
	Індивідуальні консультації	
	Диференційований залік	

Семінарські заняття передбачають попереднє самостійне вивчення аспірантом окремих тем курсу, їх обговорення у процесі дискусії в аудиторії. Виконання завдань семінарських занять супроводжується зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми, та формує у аспіранта загальнокультурну, інформаційну та комунікативну компетентності.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу.

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції чи семінарського заняття. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Лекції та семінарські заняття

Список основних лекцій курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі.

Кількість годин	Тема лекції	Кількість годин	Тема практичних, семінарських та лабораторних занять
I рік навчання – II семестр			
2	ТЕМА 1 «Економічна природа глобальних трансформацій»	2	Теоретичні дослідження глобальних процесів
		2	Парадокси глобалізації та проблеми її доказової бази
		2	Глобальна економіка: сутність, етапи становлення та секторально-галузєва структура. Рушійні сили економічної глобалізації
		2	Транснаціональна експансія як чинник глобалізації світової економіки. Регіоналізація національних економічних систем в умовах глобалізації
		2	Система критики глобалізаційних процесів в економіці. Альтерглобалізм: сутність і базова програма
2	Усього годин	10	Усього годин
II рік навчання – I семестр			
2	ТЕМА 2 «Регуляторні інститути глобальної економіки»	2	Глобальна система економічного регулювання, її об'єкти та суб'єкти. Міжнародні організації з регулювання світової торгівлі
		2	Міжнародні кредитно-фінансові інститути та їх діяльність. Інші регуляторні інститути глобальної економіки
		2	Сутність, структура та механізми функціонування глобального ринку товарів і послуг
		2	Світовий ринок капіталу та інвестицій. Механізми функціонування глобального фінансового, фондового і валютного ринків
		2	Наслідки фінансової глобалізації. Зміна функцій національної держави
2	Усього годин	10	Усього годин

II рік навчання – II семестр			
2	ТЕМА 3 «Міжнародні стратегії глобалізації»	2	Конкурентне лідерство глобальних корпорацій
		2	Техноглобалізм та його вплив на світовий економічний розвиток
		2	Людський ресурс глобальної економіки
		2	Сучасні особливості глобалізації світової економіки. Індекс глобалізації та сценарії глобального розвитку
		2	Конкурентна стратегія розвитку України в умовах глобалізації
2	Усього годин	10	Усього годин

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) аспіранта, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання на самостійну роботу:

• Аспірантам пропонується обрати один з 10 варіантів тем для виконання індивідуального завдання у вигляді реферату і електронної презентації впродовж семестру. За вчасне та вірне виконання завдання нараховується 40 балів до поточної оцінки. За вчасне та частково вірне виконання – від 20 до 40 балів. За невиконане завдання бали не нараховуються. Перебіг поточного виконання завдання та питання для обговорення надсилаються на e-mail викладача або перевіряються ним особисто.

- Аспіранти мають прорецензувати одну роботу іншого студента або групи впродовж семестру очно та висловити свої критичні зауваження.

Теми індивідуальних завдань

№	Назва теми
1	Особливість ролі держави в інституційному середовищі глобальної економіки.
2	Трансформація інституційного середовища світу в умовах глобалізації.
3	Значення вступу України до СОТ для її інтегрування у світову економіку.
4	Характеристика потенціалу України як суб'єкту глобальної економіки.
5	Стратегія інтеграції України у світовий економічний простір.
6	Азіатський глобалізм як новий світовий феномен.
7	Стратегія розвитку країн ЄС в умовах глобальних трансформацій.
8	Сценарії розвитку країн Великої сімки в умовах глобалізації.
9	Загроза порушення балансу між біологічними можливостями Землі та потребами людства в біосфері у контексті зміни демографічної структури світу.
10	Співвідношення віртуальної і реальної економіки та феномен зростаючих зовнішніх боргів країн.

Семінарські заняття:

Оцінюються за результатами відвідування аспірантом занять, ступеня залученості (до 4 балів). Ступінь залученості визначається участю у дискусіях та обговореннях під час занять. **Максимальна сума становить 60 балів.**

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання і надати змогу перевірити власні погляди на питання розвитку глобалізаційних процесів у сучасній економіці. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім аспірантам рівні та справедливі можливості для підвищення власної залученості.

Залік:

Аспірант отримує залік шляхом накопичення балів за відвідування лекцій, семінарських занять й виконання самостійної роботи.

Команда викладачів:

Дикань Володимир Леонідович (<https://kart.edu.ua/staff/dikan-vl>) – лектор з дисципліни «Глобалізаційні процеси в сучасній економіці» в УкрДУЗТ. Отримав ступінь д.е.н. за спеціальністю 08.02.03 – «Управління, планування і державне регулювання економіки» в Харківському національному університеті ім. В.Н. Каразіна у 1996 році. Напрямки наукової діяльності: забезпечення конкурентоздатності підприємств в умовах ринкової економіки, економічна безпека підприємства, стратегічне управління підприємством, державне регулювання економіки, міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи аспіранти можуть консулюватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими аспірантами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція аспірантів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції аспірантів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>